

Vážený pán Jozef Miloslav Hurban,

už to je veľa rokov, čo sa v rodine beckovského evanjelického farára narodil malý Jozef. Takisto je to dlhá doba, čo sa dostal na lýceum v Prešporoku a stretol tam svojho veľkého priateľa, s ktorým neskôr prežívali dôležitú etapu dejín nášho národa slovenského. Pravda, znie to zvláštne, takto začínať list, ale chcem najskôr čo to povedať z Vášho života.

To bolo tak. Kedysi dávno ste sa s ostatnými národovcami stretli na fare v Hlbokom i urobili niečo, čím ste sa zapísali do histórie národa, ktorý, hoci malý, zaslúžil si byť uznávaný inými, mal tak priznané svoje práva, a ako ste sám napísali, aby bol pánom v krajine slovenskej. Bol to národ Slovákov, na ktorého čele, formou Slovenskej národnej rady, ste stáli aj Vy. Aj keď Vaše Žiadosti slovenského národa, ktoré ste prezentovali rakúskemu cisárovi, neboli dodržané a neskôr Vaše veľké úsilie Maďarmi zhatené, Vy ste boli niekoľkokrát uväznený, aj napriek tomuto neúspechu ste sa nevzdávali a snažili sa zachovať motiváciu pre pokračujúci boj za slobodných Slovákov. A Váš odkaz prežil dlhé roky, do našej súčasnosti, keď už sú Slováci v samostatnej demokratickej republike.

Toto dedičstvo žije naďalej aj tu v malebnom regióne Kysúc, v meste, ktoré ste aj sám počas turbulentnej revolučnej zimy navštívili, v meste, z ktorého Vám aj teraz píšem list. Je to Čadca, ktorá sa od Vašich čias síce poriadne zmenila, ale istým spôsobom ste aj Vy zmenili ju. A to nielen v podobe pamätníka, ktorý pripomína Vašu návštevu počas dobrovoľníckych výprav, ale i formou vychýrenej školy, stojacej na kopci nad mestom a hrdo nesúcej Vaše meno. Je to presne tu, kde si už onedlho pripomenieme dve storočia od Vášho narodenia.

Naozaj to je už veľa rokov a určite by ste mali nespočetne veľa otázok na tému, ako sa tu na novom Slovensku Vaším milovaným Slovákom vodí. A i odpovedí by bolo mnoho, veď predsa len za také dlhé obdobie sa veľa zmenilo. Či už to bola mimoriadna snaha o maďarizáciu Slovákov chvíľu po Vašej smrti, veľká vojna, čo strpčila životy ľuďom z celého sveta, ba dokonca spôsobila rozpad tisícročnej Magny Hungarie, či naša spoločná história s Čechmi a ešte paradoxne horšia vojna, ktorá ich mala ukončiť všetky. Myslím si, že v konečnom dôsledku by ste ale boli šťastný, vidieť po tom neutíchajúcom boji Slovensko na mape ako samostatnú krajinu. Vidieť veci, za ktoré ste neváhali aj bojovať, zakotvené v základnom zákone štátu a celú Európu v období prosperity i mieru, nikdy Vami nezažitého.

K takým krásnym zmenám prispelo počas dlhého obdobia veľa ľudí z rôznych kútov sveta, s rôznym pôvodom, niektorí básnici, iní generáli či politici, aj Slováci. A medzi týmito veľkými ľuďmi sa našiel evanjelický farár z mesta s erbom Slona, čo len chcel Slováka vidieť rovnoprávne postaveného s Maďarom či Nemcom a ktorému to história nikdy nezabudne. Samozrejme na to nezabudla ani škola s jeho menom, ani jej študent, ktorý teraz píše list, či už priamo Vám alebo o Vás, skrátka bez zbytočných otázok, k tým blízkym, nedožítym dvojstým narodeninám praje všetko najlepšie.

Kamil Bazelides